

SOCIAAL TARIEF EN MARKTPRIJZEN: 2022-2025

SOCIAAL TARIEF EN MARKTPRIJZEN: 2022-2025

Het sociaal tarief fungeert als vangnet voor de meest kwetsbare huishoudens. Het is stabiel en lager dan de marktprijzen en fungeert vaak als een bescherming tegen energiestijgingen. Deze analyse kijkt terug op de prijsevolutie tussen 2022 en 2025 en vergelijkt deze met de gemiddelde prijzen van commerciële contracten.

1 Evolutie van het sociaal gas- en elektriciteitstarief

Het sociaal tarief voor gas en elektriciteit is een beschermingsmechanisme voor huishoudens met een laag inkomen of in een situatie van energiearmoede. Concreet is dit een lager tarief dan de markttarieven. Dit verlaagde tarief wordt mogelijk gemaakt door een mechanisme om de prijs van de grondstof, d.w.z. de kosten van de energie zelf, te plafonneren. Deze regeling heeft tot doel de toegang tot energie voor de meest preciaire huishoudens te garanderen door de impact van marktprijschommelingen te beperken.

Net als bij commerciële contracten is de factuur van een klant met het sociaal tarief opgebouwd rond dezelfde componenten: de levering, het transport en de distributie van energie, evenals bepaalde belastingen en vergoedingen. Een aantal belastingen zijn echter uitgesloten, wat ook helpt om het totale bedrag dat door het huishouden wordt betaald te verminderen.

Het sociaal tarief wordt gereguleerd door de Regelgevende Commissie voor elektriciteit en gas (CREG) en wordt elk kwartaal bijgewerkt. De berekening ervan is gebaseerd op een nauwkeurige methodologie: de CREG bepaalt de hoogte van het tarief op basis van de laagste prijzen die op de Belgische markt worden waargenomen voor de energiekosten, de distributieprijzen en de transmissiekosten.

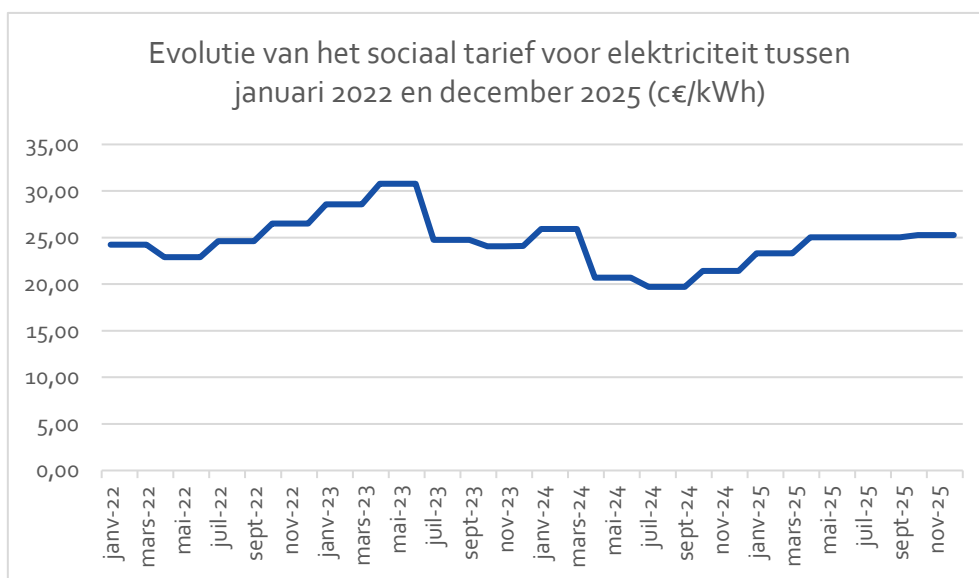
Onderstaande tabel geeft de kwartaalevolutie weer van de prijzen van het sociaal tarief voor gas en elektriciteit vanaf het eerste kwartaal van 2022 tot het laatste van 2025 - het vierde kwartaal werd in oktober door de CREG gepubliceerd. Zoals met alle prijzen die in deze analyse worden gepresenteerd, zitten in de weergegeven waarden alle componenten van het uiteindelijke tarief: levering, transport, distributie en geldende belastingen en heffingen.

	Elektriciteit (c€/kWh)		Gas (c€/kWh)	
1e kwartaal 2022 (januari-maart)	24,24		2,96	
2e kwartaal 2022 (april-juni)	22,91	- 5 %	2,85	+ 4 %
3e kwartaal 2022 (juli-september)	24,61	+ 7 %	3,09	+ 9 %
4e kwartaal 2022 (oktober-december)	26,51	+ 8 %	3,40	+ 10 %
1e kwartaal 2023 (januari-maart)	28,58	+ 8 %	3,73	+ 10 %
2e kwartaal 2023 (april-juni)	30,78	+ 8 %	4,08	+ 9 %
3e kwartaal 2023 (juli-september)	24,74	- 20 %	4,75	+ 16 %
4e kwartaal 2023 (oktober-december)	24,07	- 3 %	5,20	+ 10 %
1e kwartaal 2024 (januari-maart)	25,94	+ 8 %	5,66	+ 9 %
2e kwartaal 2024 (april-juni)	20,69	- 20 %	4,62	- 18 %
3e kwartaal 2024 (juli-september)	19,71	- 5 %	4,75	+ 3 %
4e kwartaal 2024 (oktober-december)	21,43	+ 9 %	5,42	+ 14 %
1e kwartaal 2025 (januari-maart)	23,32	+ 9 %	6,19	+ 14 %
2e kwartaal 2025 (april-juni)	25,04	+ 7 %	6,48	+ 5 %
3e kwartaal 2025 (juli-september)	25,04	0 %	6,48	0 %
4e kwartaal 2025 (oktober-december)	25,28	+ 1 %	5,04	- 22 %

Om de prijsdynamiek in de loop van de tijd beter te visualiseren, kunnen deze gegevens in grafische vorm worden weergegeven.

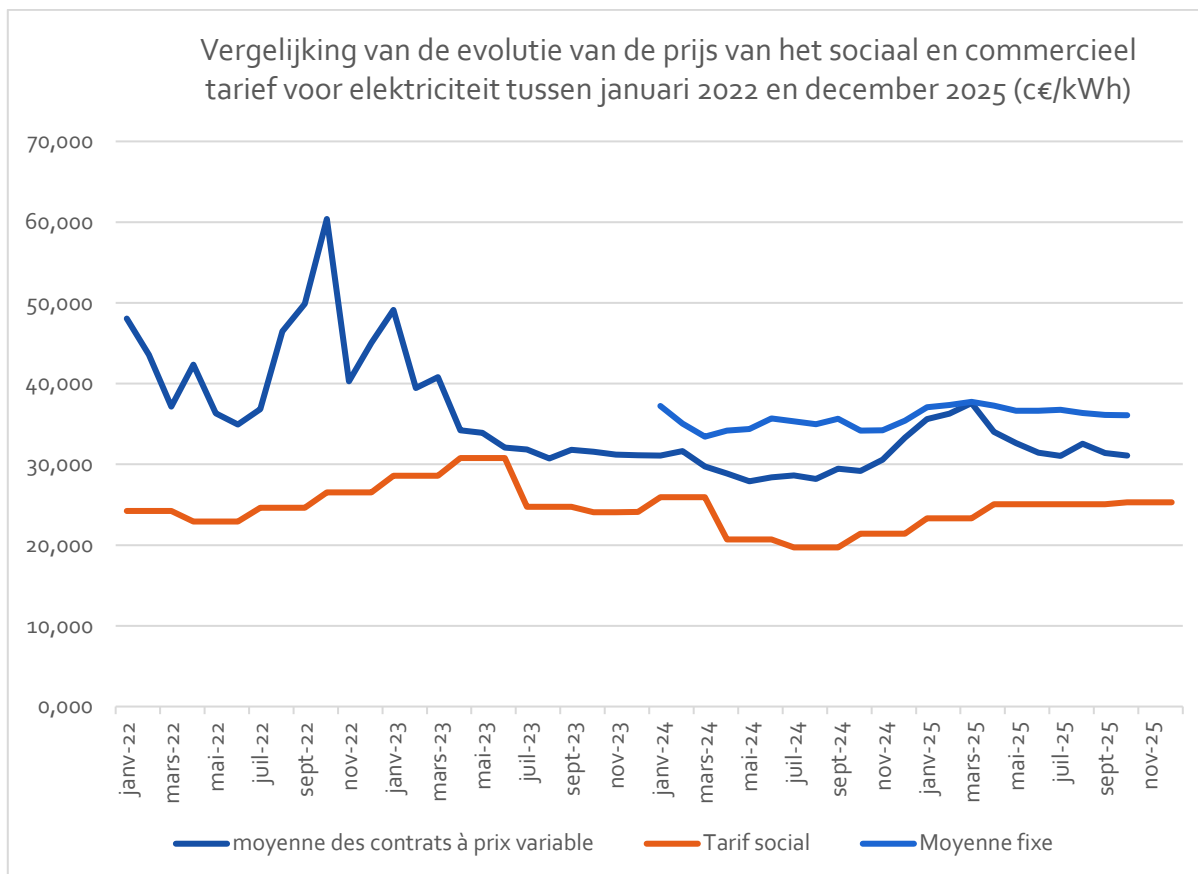
2 Vergelijking van sociaal tarief met commerciële contracten: elektriciteit

Hier is een grafiek die de evolutie van het sociaal tarief voor elektriciteit over de bestudeerde periode weergeeft. Ter herinnering: de gepresenteerde prijzen zijn inclusief alle componenten: energievoorziening, transmissie, distributie en geldende belastingen en heffingen. Deze benadering maakt het mogelijk om de werkelijke kosten te tonen die worden gedragen door de huishoudens die van het sociaal tarief genieten en om op een gemeenschappelijke en consistente basis deze ontwikkelingen te vergelijken met die van commerciële contracten.

Figuur 1 - Evolutie van het sociaal tarief voor elektriciteit tussen januari 2022 en december 2025 (c€/kWh)

Zoals te zien is, schommelt het sociaal tarief voor elektriciteit over de hele periode rond een gemiddelde van ongeveer 25 eurocent per kWh. De fluctuaties blijven binnen een marge van min of meer 5 cent, wat wijst op een relatieve stabiliteit in de prijzen van het sociaal tarief voor elektriciteit. Dit staat in contrast met het tarief van commerciële contracten dat in dezelfde periode een meer uitgesproken variatie heeft gekend - hoewel die een algemeen neerwaartse trend vertoont. Het sociaal tarief lijkt dus een doeltreffend beschermingsinstrument te zijn, dat de effecten van marktschommelingen afvlakt en de begunstigde huishoudens een grotere voorspelbaarheid van de tarieven garandeert.

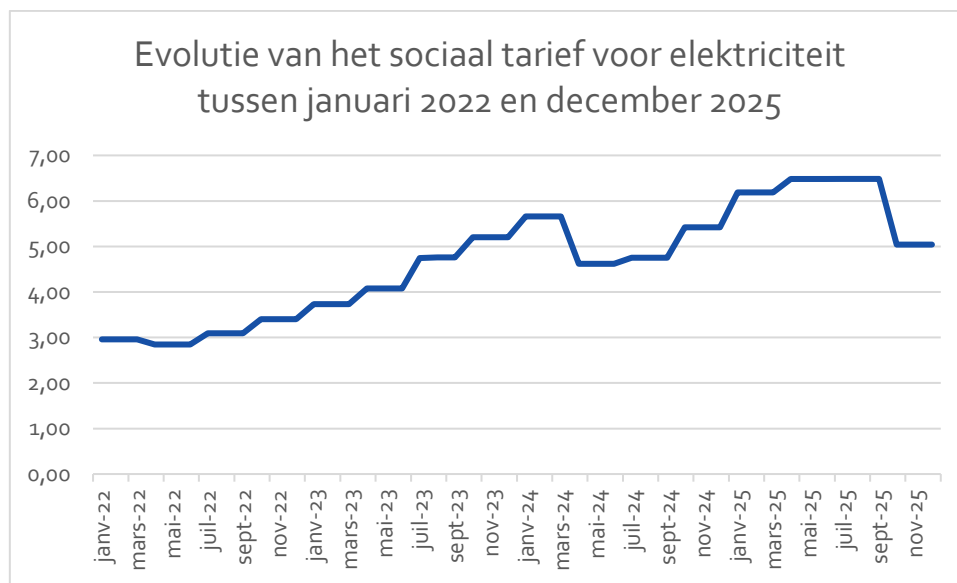

Figuur 2 - Vergelijking van de evolutie van de prijs van het sociaal en commercieel tarief voor elektriciteit tussen januari 2022 en december 2025 (c€/kWh)

Het is duidelijk dat het sociale tarief een veel lagere volatiliteit heeft dan de prijzen van commerciële contracten. Endat het ook een belangrijke beschermende rol speelt omdat het niet de extreme pieken kent die de commerciële prijzen in bepaalde periodes hebben gekenmerkt. De verkleining van het verschil tussen het sociaal tarief en de gemiddelde prijzen van de commerciële contracten, of ze nu vast of variabel zijn, wordt dus grotendeels verklaard door het feit dat de stijging van de marktprijzen weinig is doorberekend aan het sociale tarief, dankzij het ingevoerde plafonneringsmechanisme.

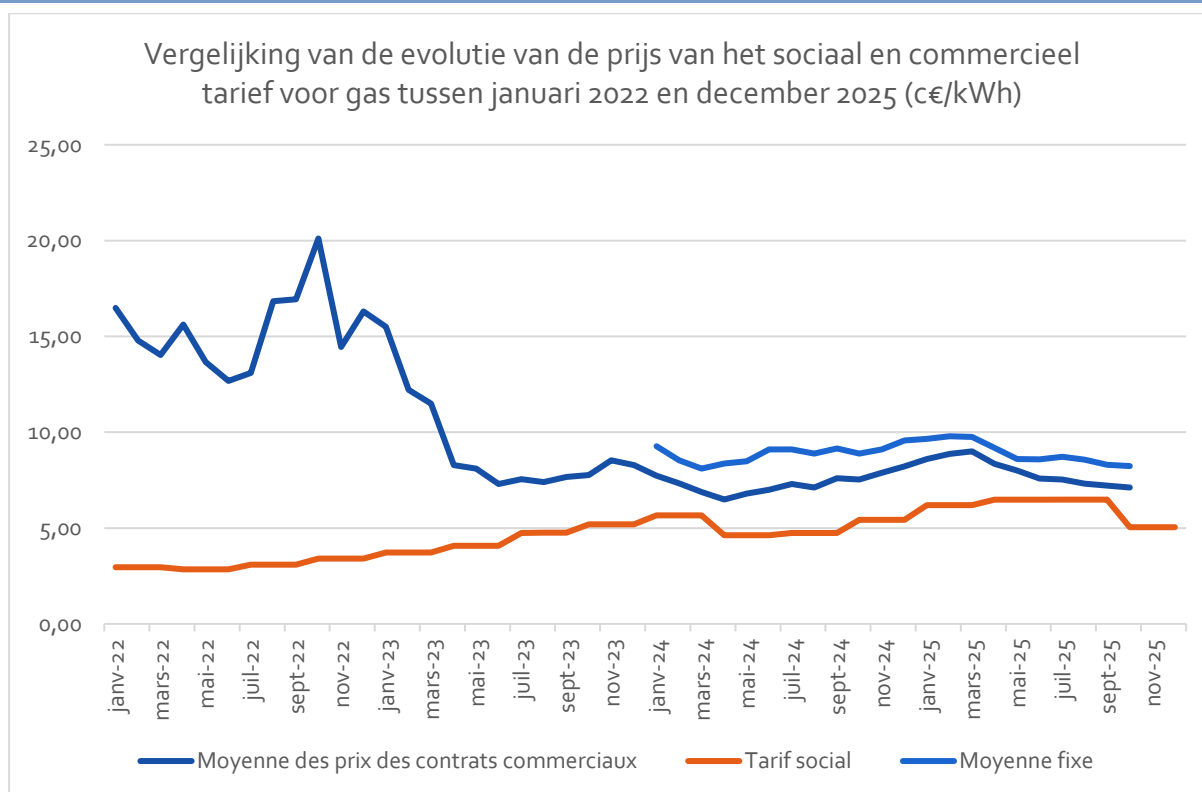
3 Vergelijking van sociaal tarief met commerciële contracten: gas

Hoe zit het met het sociaal tarief voor gas? De onderstaande grafiek laat een relatief andere dynamiek zien dan die waargenomen voor elektriciteit.

Figuur 3 - Evolutie van het sociaal tarief voor elektriciteit tussen januari 2022 en december 2025 (c€/kWh)

Hoewel het sociaal tarief gereguleerd en minder volatiel blijft dan de commerciële prijzen, vertoont het toch een opwaartse trend over de hele beschouwde periode. Met andere woorden, het stabiliserende effect is nog steeds aanwezig, maar minder uitgesproken: de prijzen stijgen geleidelijk kwartaal na kwartaal, wat eerder een opwaartse structurele trend weerspiegelt dan een eenvoudige conjuncturele fluctuatie. Deze tendens is des te belangrijker omdat zij in contrast staat met de evolutie van de gemiddelde prijzen van de vaste of variabele commerciële contracten. Zoals hieronder zal worden gezien, zijn deze laatste in de loop van de periode geleidelijk afgenomen, wat een relatieve normalisatie weerspiegelt na de uitzonderlijke pieken die tijdens de energiecrisis werden bereikt. Terwijl de commerciële tarieven geleidelijk dalen, volgt het sociale tarief voor gas het tegenovergestelde traject, gekenmerkt door een trendmatige stijging in de loop van de periode.

Figuur 1 - - Vergelijking van de evolutie van de prijs van het sociaal en commercieel tarief voor gas tussen januari 2022 en december 2025 (c€/kWh)

Ook wordt het verschil tussen het sociaal tarief en de gemiddelde commerciële prijs voor gas kleiner. Net als bij elektriciteit wordt deze daling deels verklaard door de geleidelijke daling van de commerciële prijzen na de energiecrisis, een periode waarin de kloof zeer hoge niveaus had bereikt. Het is ook het gevolg van de opwaartse trend van het sociaal tarief in de loop van de periode, wat leidt tot een geleidelijke convergentie tussen de prijs van het sociaal tarief en die van commerciële contracten.

4 Conclusie: een effectief hulpmiddel?

Het lijkt er dus op dat het sociaal tarief een doeltreffend instrument is om de meest kwetsbare huishoudens te beschermen. Het zorgt voor relatieve prijsstabiliteit, zelfs in tijden van energiecrisis, en biedt zo waardevolle voorspelbaarheid voor het huishoudbudget. Er is zeker een opwaartse trend in het sociaal tarief voor gas over de bestudeerde periode, maar dit kan tijdelijk zijn - zie de daling van het sociaal tarief in het vierde kwartaal van het jaar. Het sociaal tarief blijft in elk geval een relevant en essentieel instrument om de toegang tot energie voor de meest kwetsbare huishoudens te garanderen.